

Danstjerne i Amerika.

P. S. Vig.
(Fortf.)

I 1837 skriver A. i et Brev til Henriette Wulff: „Gid jeg maatte opnaa den Glæde, at en af mine Romaner kom ud paa Engelsk; det vilde fornøje mig særdeles.“

Denne Glæde stude A. saa i rigt Maal. Den, som ifter har indfæret A. i England — og dermed i Amerika, et Boghandler Richard Bentley i London, som besjergede hans Bøger oversatte og udbredte.

Paa en Rejse i Frankrig i 1846 traf A. den bekendte Ole Bull, som netop var kommen fra Amerika, i Mar-seille. „Han fortalte mig, at de engelske Oversættelser af mine Romaner vare i Amerika eftertrykte og i Godtidsud-gaver i tusindvis udbredte, og at mit Navn der var hørdet og kendt. Det havde jeg endnu ikke troet, at mine Skrifter stude sig til den ny Verden: Ja, jeg er et Ulykkes Barn; men jeg kommer paa det! Forbered dig paa at se Mærte dertil, ellers var han mig ikke saa god.“

I 1851, da Frøken Wulff var i Amerika, stred A. til hende: Vil De hilse mine Venner og Veninder i Ame-rika. Jeg haaber, at De derfra har skrevet mig, som jeg bad Dem om før Afrejsen, en Godtidsudgave af et Par eller en af mine Bøger, der skal være Udgaver af f. Eks. „D. L.“ og „Spillemanden“ til to Skilling; har De glemt det, da husk det endnu, medens De bor paa Hjørnet af den anden Verden.“

H. C. Andersen havde et vaagent Øje for alt, hvad angik ham og hans Bøger, enten det saa foregik i Dan-mærk — eller Amerika; han glemmer aldrig at omtale det i sine Breve. Saaledes omtaler han i et Brev af 1860 til Digteren Ingemann: „I Gaar fik jeg fra Springs (se ovenfor) i Amerika et interessant Brev, mest om den ædle Brown, der i sin Jæver for de fortære Frihed blev hen-rettet; De har nok læst i Avisen om ham. Fru Spring fortæller, at da han førtes til Retterstedet, vilde han ikke lediges af nogen Præst, der havde holdt paa Slaveriet, men ønskede, at en fort Roder med sine Børn fulgte ham; en saadan trængte sig ogsaa frem mellem Soldaterne, vel-signede ham, og han løstede et af hendes forte Børn op og kyssede det. Min lille Historie „Bed det bedste Hav“ læste han i sit Hængsel, fortæller Fru Spring, der med sin Mand besøgte ham.“

Brown er den bekendte Slaveren og Oprører John Brown, der i 1859 blev fanget, forhørt og henrettet i Virginia, en Begivenhed, der bidrog til at fremkaldte Borgertrigen, idet Brown af mange ansoes for en Martyr.

En anden Betingning ogsaa angaaende sine Bøger for-tæller A. saaledes i et Brev af 1874 til Digteren Alf. V. Bøgh:

„Derovre fra (i fra Amerika) kom dog i Gaar en Udførelse, som bragte Taarer i mine Øjne. Grevinde Friis sendte mig Brev, og deri fortalte hun mig, at hendes Søster, der har været Kaptajn i den franske Armee, nu i et Par Aar har tilbragt alder og Eneboerliv i det indre af Amerika og levet af Jagt; paa en af disse (i) fandt han i den øde Stofvævning et Hus og i dette en eneste Bog: Andersen's Eventyr. Det havde været mange Strøm-ninger i den unge Mand's Byst. — Den i dette Brevhulle omtalte Søster, der er Grevinde Friis, er A. d. d. 1818. Dine sen, der fra 1872 til 1874 levede blandt Indianere i Wisconsin som Jæger, og er nu Gjer af Kungsholm og Folehave paa Nordfjældene.“

I 1871 fik H. C. Andersen Indbudselse fra Konsul Rombusch i Wisconsin om at komme til Amerika og besøge sine mange Venner. A. siger: „Jeg kommer naturligvis ikke! Var jeg 30 Aar yngre, saa rejste jeg maaste, uagtet jeg skal over det uuaadelige Hav, der har slugt flere af mine Venner.“ Ligeledes fik han Indbudselse fra sin For-lægger, Harper, i N. York at komme, og fik Tilbud om fri Rejse og frit Ophold. Men han var bange for den lange Strejse.

Det var dog ikke alt fra Amerika, som A. syntes godt om. Han led saaledes ikke, at et amerikansk Maanedsskrift berettede om ham, at han i Kjøbenhavn altid gik under Navnet „Lille Hans“, der, naar han viste sig paa Gaden, altid omringedes af en Stare Børn, som trak ham i Her-met, til de fik ham ind i nærmeste Port, hvor han saa for-talte dem et Eventyr! A. henvendte sig til Udgiveren af vedf. Maanedsskrift med Bøllagelse, men fik en Bøllagelse tilbage — samt den Oplysning, at det var en af hans egne Landsmænd i Amerika, som havde skildret ham som an-færet!

Heller ikke syntes han om, at amerikanske Reporters fortalte altfor store Løgne om ham.

Det var ham heller ikke til saa lidt Besvær paa hans gamle Dage, at han blev bestormet af amerikanske Turister, i hvis Navnebøger han stulde skrive, enten han saa var i Stand til det eller ej.

Følgende, som fandt Sted paa H. C. Andersen's gamle Dage, vidner mer end noget andet om den store Ind-sigtelse, han havde øvet i Amerika:

„The Childrens Debt.“

I 1874 stod der i flere amerikanske Blade en Opfor-dring til Børnene og de unge om at give den gamle, svage Digter en Gæde, og den Tanke var nok ikke fri for at komme ud, at han led paa sine gamle Dage. Børnene stude nu afbetale noget af den Gæde, hvori de stod til ham, der saa tit havde glædet dem med sine Historier. Vi lade Dig-teren selv fortælle derom i et Brev til G. St. A. Bille af Juli 1874: „I Aften modtog jeg et Brev fra et Barn i New York — og i samme laa „one Dollar“ samt et Stykke af en Avis „The Childrens Debt.“; jeg forstaa-der, at det er en Slags Opfordring til den amerikanske Ungdom om, at jeg kan saa en Rødsilling til en behøve-lig Alverdom. Er det ikke saa? Ideen kunde være meget smuk, naar den af betydnende Mænd blev sat i Scene, eller der kom et stort Resultat; det vilde jo være en Værelse for det unge Amerika og dets danske Digter. Men saaledes laar det skæmte ikke an hos mig, og det foreskriver mig, om jeg forstaaer ret, at der laar, at jeg aldrig nogenstunde fra Amerika har faaet en Dollar for mine Skrifter; det skal jeg selv have sagt. Det er aldrig kommet over mine Læber og laar vist i Forbindelse med det urigtige Referat om et Besøg hos mig af en ungarsk Digter, at jeg havde sagt ham, at jeg aldrig fra Tyskland havde erhølet saa meget som en Skilling i Honorar for mine Skrifter, men at jeg derimod nyligt fra Amerika havde modtaget 800 Rdlr. Jeg tror, laare Ven, at jeg fortalte Dem herom, og at jeg tildeligt havde sagt, at fra Tyskland havde jeg en Gang (ved Boghandler Ko.) modtaget 800 Rdlr. for mine fam-lede Skrifter, og i den sidste Tid for en lignende Udgave i Amerika havde jeg modtaget en lille Sum. — Dette blev anderledes endt om, ja, som i danske Aviser, og Folk lys-sfæde mig til, at jeg fra Amerika havde modtaget 8000 Rdlr. Nu er det her igen sat i en anden Stil, og det er i Sandhed, som om jeg idelig lignede og flagede, noget,

De og alle mine danske Venner vide, jeg ikke gør. Sig mig nu inarest, hvorledes jeg skal tage denne Sag. Sende den ene Dollar tilbage synes mig uventligt mod det ventlige Barn, som sendte den; skrive Brev er for mig megen Ule-lighed, og som Historien i disse Aviser, vilde den ene Dollar i Folkemunde snart vokse op til 1000 modtagne Dollars. Glæd mig med et Par Ord herom. Jeg ved ikke, om jeg skal ærgre mig eller glæde mig over det hele.“

Senere skriver A.: „Fra vor lærte Direktør Bille fik jeg med samme Post i Dag et højt lærdomment Brev, der gav mig Ret i min Opfattelse af den amerikanske Medde-lelse, men mente floget, at det var ikke værd at svare eller gøre noget, før vi saa, hvorledes denne for Resten vel-villige og ganske hadrende Brev udviklede sig, eller om den ikke frats forvandlede. Heldt tier jeg dermed.“

Den 30. August 1874 skriver H. C. Andersen til Gibbon Peacock, Udgiiver af „The Evening Bulletin“ i Philadelphia:

„Være Derre! De vil modtage min hjertelige Tak for Deres venlige Strielse og med samme Sindelag har, hvad jeg har at sige.“

Amerikanske Blade havde taget Anledning af min nylig udførte Besøg til at omtale de nye Vind-år, hvorunder jeg levede, og til at foreholde ældre og yngre „en Gæde“, hvori de, efter det smigrende Udtryk, saa til mig som Forskatter af „Eventyr og Historier.“ Det siges mig fremdeles, at en almindelig Subscription er begyndt paa flere Steder i Unionen; De, min ubekendte Ven, har alle-rede sendt mig nogle indkomne Bidrag. — Den Tanke, hvorfra denne Bevægelse har sit Udspring, rører mig dybt. Det har altid været min Glæde og Lykke, at mine Fortæl-linger have fundet Læsere langt udenfor mit lille Fædre-lands og mit lidet udbredte Sprog's Grænser, at de have vundet Udbredelse over hele Verden, og jeg kan ikke for nogen af Forsyngs Belægeringer imod mig være mere taknemmelig, end for den, at det har været mig forundt at indvirke paa saa utallige Børnsfjæle og i saa uendelig mange, barnlige Hjerter nedlægge, haaber jeg, noget ædelt og godt. Det bevirker mig dybt, og jeg daastøner inder-ligt, at der udtaler sig en Hælselse af Hengivenhed og Tak-nemmelighed mod mig; jeg paaflønner det dobbelt, idet den siger mig efter et hvort Begjæle og under formentlig trykkelige Vind-år.

En Kærlighedsbudselse bragt mig under saadanne Om-stændigheder, laa jeg ikke lide fra mig. Stor eller liden bærer den et Præg, som maa gøre mig den dyrebare. Dybt bevegelse sender jeg de smaa min Gælle og Tak.

Men jeg stulder baade mig selv og det Folk, jeg til-hører, at opklare en mulig Misforstaaelse. Jeg er efter min Endom endnu iag og spider allerede snart mit 70de Aar; men jeg er ikke i Trang. Mit Fædreland er ikke et af dem, som lader sine Digtere lide Nød. Uden at være i Statens Tjeneste opbeholder jeg af Staten armligt en for-nødt Forhold hæderlig Løn. Min Forskatterdømmehed pder mig ogsaa en Indtægt, og Rent det er Sandhed, at jeg saa godt som intet Honorar har modtaget for de mang-faldige Oversættelser af mine Arbejder paa fremmede Sprog, saa har jeg dog fundom modtaget et Bederlaag, saaledes fra Amerika fra den Kasse „Authors Edition“. Mine deltagende Venner maa derfor ikke tænke paa mig som en flakels gammel forladt Digter, der levede i Sorg for det daglige Brød og ikke kan pleje det syge Legeme. Gud har ogsaa i den Henseende været god imod mig: lærlige Venner omgide mig. Uendelig megen Glæde, om ikke Formue, er bleven mig tildeelt, og ikke allermindst er den, at jeg oplever, at i det store Amerika mange lærlige Børn laar deres Sparvæstier itur for at dele med deres gamle Digter, de tror er højt trængende.

Det maa er mig et Eventyr-Blad i min Vindhistorie; men det maa jeg frembæde, at jeg ikke kan modtage nogen Gæde, der sendes mig fra en entelt. Hvor velment den end er, faar den dog et Præg, som herken kan fremme med Givensens Omse eller med min Værdighed. Hvad der vilde komme til mig som en Hæder og et Vidnesbyrd om Hengivenhed, naar det betragtes fra den amerikanske Ung-dom som et Hele, det bliver en yndlig Belægering, naar det flyttes ud i Gaver fra enkelte Personer, og der, hvor jeg vilde føle Stoltbed og Taknemmelighed, udsættes jeg for at føle en Yngvælselse. — Jeg heder Dem, min Derre, som allerede har vist mig Velvilje og Deltagelse, at bringe denne min Utalelse til Deres Læseres Kundskab, og jeg haaber, at deres ærede Kolerer rundt om i det store Land vilde forunde den Omfænglighed. Jeg forbliver Deres hengivne, ærbødige

H. C. Andersen.“

I et Brev til Fru Melchior — af 4. Oktober 1874 skriver Andersen: „I Brevet (i fra Fru Steinhauser) laa en anden Strielse fra hendes Broder, General Christensen, der medler, at det er ganske rørende, hvor af-holdt jeg er derovre, at Ideen med Indsamlingen først har været: at stifte mig et eller andet til min Ansoer, f. Eks. en Gævingsage, at jeg var mere endet end nogen anden Dig-ter i Jutlandet og Udlandet, og vilde jeg komme derover i 1876 til Amerikas Hundrebarsfest, vilde jeg saa en Mod-tagelse, store en nogen Monars. Ja, det er Ordene! Man kunde jo næsten blive stolt, naar man ikke vidste, hvor lidt Alverdens Kos vil sige, naar man gaar og hiber op i sit 70de Aar.“

I et andet Brev af 27. Januar 1875 skriver A.: „Men efter at min offentlige Strielse (se foran) havde oplæret, at jeg ikke led Nød, blev Indsamlingen anvendt til at købe et kostbart, illustreret Bæst over Amerika, hvilket der ikke blev mig ydmægtende, men hørdende at modtage.“

„Dette Bæst blev „Picturesque America,“ som naaede ham i hans sidste Leveaar, laa paa Bordet ved hans Sotteleng, og var en af de sidste Bøger, som ikke den sidste, den gamle barnlige Digter læste i. For dette Prægtværk takkede han Givnerne gennem et Brev til Udgiveren af „New York Tribune“

H. C. Andersen døde den 4. August 1875, — saa han naaede ikke at komme til Amerika til Hundrebarsfest. Angaaende Rensbladet til H. C. Andersen i Amerika, skal her kun bemærkes, at der findes Stikler af hans Hi-storier i de fleste af de „Readers,“ som bruges i Børne-skolerne, maaste dog mindre nu end tidligere. Hans An-derlens „Fairy Tales“ er spredt ud over Landet i en Masse „Cheap Editions“ — og er kendte næsten af alle. En Udgave af hans Skrifter i 10 Bind, til en Pris af 1 Dollar pr. Bind, laa faa i de fleste større Boghandler. De ere oversatte af Mrs. H. B. Paull og Mary Howard. — Wi sige ikke for meget, naar vi paaftaa, at H. C. An-derlsen er den af alle-engelske Fortællere, som er bedst kendt i Amerika. Derfor var et af de Steder paa Udstillingen i Chicago forleden Aar, som ikke blev mindst besøgt, H. C. Andersen's Stue i den danske Afdeling. Landsmænd have ved Sammenstod fra Danlle i Amerika rejst hans Statue i Lincoln Park, Chicago. Navnte Statue er den danske Kunstner Johannes Gevelts Arbejde. Den blev afsløret den 26. Septbr. 1896.

Stulde det være Tilfældet, hvad jeg for nogle Aar siden laa en Notits om i „Stambolien,“ at Nærværen eprindeligt er en dansk Mand's Opfindelse, som blev ham frastjålet og benyttet af en snebig Amerikaner, — saa kan vi nok ingen nægte, at dansk Indsigelse har gjort og gør sig gældende i Amerika i en Udfræktning, saa man kunde være tilbøjelig til at ønske, at den ikke var suldt saa stor. Desværre har jeg ikke gent nævnte Notits, og vil derfor være den taknemlig, som her kan komme mig til Hjælp med de nødvendige Oplysninger.

Miriam Rosenbaum.

En Fortælling fra jødiske Kredse.

af
Pastor Dr. Edersheim.
(Fortf.)

Der var ingen Gjenstand, men nok af Forsigtelset, erklærede Dr. Sandbach, hvilke dog for en Del kom til at gaa ud over ham, da han var bleven overtalt til at indgaa et Slags Kompagnistab med den afvæde. Karoline vidste, at hendes Broder havde paataget sig at betale al løbende Gæld for Faderen, da denne var afgaaet ved Døden. Sandbach havde været meget forekommende i deres Fore-gendeb. Foruden sine gamle Forsigtelseter havde han for-strækket Broderen med Penge, naturligvis mod Renter i Forhold til Laanets Størrelse. Men fremfor alt havde han været saa venlig at antage hende i sit eget Hus, som Lærerinde. Saa det nok, hendes Ven var meget lille, ja mindre end hun havde tænkt; men hun var dog i Huset hos en af sin Faders Venner. De stulde ham virkelig meget, og hvad end onde Tungen kunde finde paa at sige, var han dog en meget religiøs Mand.

Imidlertid var Karoline dog ikke lykkelig i sit ny Hjem, uagtet hun forsøgte at være tilfreds. Fru Sand-bachs Luner lige over for tilfældige besøgende var lige saa vanskelige at bære over med i det daglige Liv, som hendes paatagne Overlegenhed i alle Ting. Datteren, som hun stulde underberve, var dog, ligegyldig og uimodtagelig for alt, som var godt. Unge Sandbach foraarlagede hende ofte for Uro ved sin Opmærksomhed, som ikke blev for-mindstet, idet Moderen altid pralede af alle de gode Exem-plar, som hendes søstrelse havde i Besiddelse af. Dr. Sandbach saa ud til ikke at vise Regn til nogen Slags Mistante, og hans højeste Omtale var visnok, at Lærerinden stulde være lykkelig og føle sig som hjemme i Huset. Ka-roline's bedste Trøst under hendes haarde Tjeneste var det ugentlige Besøg hos Borges. Der var et saa varmt Fa-milieferhold, at man næsten misundte dem, som var inden for dets Kredse. Dina var saa oprigtig og lærlig, og hen-des Broder saa klo og god, at mellem dem sølte man sig rigtig lykkelig. Karoline sølte dette saa meget mere, da hun aldeles saanede dette hos Sagsføreren. Hertil kom Venkabet mellem de to Piger, hvilket fik sig lige fra Stolebagene og vedvarede trods de mange Omvælinger — ja blev inderligere fer hver Dag. Lørdag var en halv Helligdag hos Sandbach, og Karoline fik Lov til at til-bringe den med sine Venner, som da alle var fri for Ar-bejde. Dina's slittige Hænder brugte ikke Naalen, heller ikke var Borges opdraget af sit sødvanlige Arbejde. Det var mærkværdigt, hvorledes den tilbageholdne unge Mand ved saadanne Anledninger kunde tale om Ting, der knyt-te sig til Litteraturen og Livet, som om en Kraft havde vækket ham til Bevidsthed om hans intellektuelle Styrke. Det var ogsaa forunderligt, hvor opmærksomt Pigerne kunde høre paa ham. Dina havde naturligvis store Taaler om sin Broder, og for Karoline syntes han at aabne en ny Verden. Til det Gode eller til det Onde er der intet, som over en saa magtig Indsigelse paa et Kvindehjerter, som naar der er noget, der griber hendes Mand. Intet kan sammenlignes med dette, ved Siden af hvilket Høvel, Stilling eller Rigdom, heller ikke Udbøende faar nogen Betydning. Den synes i Stand til at løfte en op i en højere Synsrets; den aabner for os ny Gæne, hvis Luft og Syn er ganske anderledes end i den almindelige Verden under os. Thi Manden har den højeste Fordring. Enhver Kvinde kan vel blive stolt og lykkelig ved, at hendes Forskand bliver Genstand for Høvel; men der er en sær-egen Fortrylselse, som ogsaa kan udøve en frøglig Fare, hvor Forskanden er adskilt fra Hjertet og i Særdeleshed fra Religionen.

Det var dette, som fik dem. Karoline kendte Jø-derne, derfor elskede hun dem; hun kendte sin dyrebare Bibel, derfor bad hun for dem. Hendes egen Broder havde øgnet den kristen Jødinde. Tidligere havde han be-tragtet sit uafgjede Studium mere som en Nødselse end en Beskæftigelse, indtil deres Faders uventede Omvendelse havde bragt ham til at søge Stillingen som Landbødens Stolemester. Ensomhed passede for hans sygelige Tempe-rament — maaste hans stufede Værgerighed. Han sølte Verdens Forsag saa bidende, at han var glad ved at kunne trække sig tilbage saa snart som muligt. Nu var han fuldstændig lykkelig med sine Bøger og det store Orgel i Ganens Kirke — fremfor alt med sit Barn og Kone, som var alt for ham. Og naar hun, Landsbyhødens Søster, havde været ham til en saadan Støtte og Opmuntring, hvad kunde man da ikke vente af dem, der var meget intel-lektuelle, gode og retfærdige, hvis de blev omvendte? Kunde ikke — og her vilde hendes Tanke, ved en tilfældig Pæve i Borges Samtale vante om, indtil hun pludselig kom rød-mende til Ende med sit Drømmeri, og hun rødmede end dybere, da hun mærkede, at Borges's Dine hvilede spørgende paa hende.

Levi burde have været vidende om, at hans Gang til Byen var unyttig, da Sagsføreren's Kontor naturligvis var lukket paa en hellig Søndag; men hans Tanke var beskaftiget med andre Ting. Ræken mekanisk slog han ind paa den kendte Vej. For Tjebillet var han kun bestemt paa, at han for enhver Pris maatte sikre sig Gældsbeviset. Med Henyn til Resten var han usikker, idet han tænkte paa at lade hele Sagen bero. Til en Tid syntes han op-muntret ved Tanten om at kunne bære sig, hvilket han aarevis havde længtes efter. Men straks efter begyndte hans jødiske Hjerter at synke. Hun var jo hans Søster — hans eget Hød og Blod. Han erindrede, hvorledes de havde leget sammen, de to ganske alene; thi disse jødiske Børn havde ingen Vegetarvædter, og de kendte tun andre Børn af Omtale. Hvor ofte havde Levi ikke bekyttet sin frøglomme lille Søster og flilet sig mellem hende og de raa Bondedrenge, naar disse lastede Sten efter dem? Naar Fa-ren var ovre, havde han lovet hende aldrig at forlade hende, men altid at beskytte hende. Hvor smuk var hun ikke som ung Pige, og hvor stolt var ikke Levi af at være hendes Broder. Frier efter Frier kom for at tilbede hende,

men de fik hende knapt at se. Hun havde afvist dem alle-sammen, og Levi havde holdt med hende; thi ikke en eneste af dem var god nok for Miriam. Og til sidst — men det var kun foraarlagede af Stoltbed — var hendes Fader try af, at hans jødiske Barn blev lagt Mærke til af Hødnin-gerne. Det var fortræffelig, at han var blevet narret. Kunde en Hødnin nogenstunde nære anden Tilbøjelighed end Had til hans Folk! Og saa langt var hun gaaet, at hun havde giftet sig med en foragtet Stolemester, Søn af en Fallent og en Tigger! Hun, et velopdraget jødiskt Barn, der aldrig havde tilføjet sine Hænder med Arbejde, maatte nu efterse Gaden, Kreaturerne og Kølletet, være tunge Kurve og udføre alt Slags Arbejde. Hvad betyder Hødnin-gerne sig om, hvorledes det gaar med Rone og Børn? Hvor forfællig fra Israels, og dog taler de om jødiskt Vantrø.

Levi havde ofte tidligere fundet Tilfredsstillelse ved saadanne Tanke, især om Natten, naar han stulde sove, der var blot den Fortæl, at hans onde Tanke i Mi-mindelighed var en Følge af hans Bredde, medens han denne Gang forgæves søgte at lidne sin Bredde med disse onde Tanke. Uden egentlig at vide hvorfor, var det umuligt for ham at faa det forønskede Resultat.

Frend Levi naaede Byen, som han sin Fejltagelse ihu; men han syntes ikke om at gaa tilbage og møde Landsbødens Indbyggere til eller fra Kirken. Han vilde gaa til Sags-føreren's Kontor for at faa hans private Adresse og oplysse ham senere paa Dagen. Levi gik gennem det jødiske Kvær-ter, hvor man ikke saa mindste Spor af Søndagens Hel-lighed.

Butikkerne var aabne, travle Arbejdsfolk paa Færde overalt for at gøre mest muligt ud af de fem Dage i Ugen, paa hvilke de kunde handle med „Hødningerne.“ Her og der møbte han et kendt Ansigt, som straks hilste ham med de sødvanlige Ord: „Fred være med dig, Reb Levi,“ og saa snart Levi havde sparet: „Fred være ogsaa med dig,“ fortsattes Arbejdet, eller slængtes en Vittighed tværs over Gaden, hvilket Jøderne finder at være meget passende, naar en passerer forbi dem.

Levi maatte ringe et Par Gange paa Kloffen til Sandbach's Kontor, før nogen lod sig se. Han blev op-mærksom paa en gammel Mand, der hemmelig stirrede paa ham fra et aabent Vindu. Rosenbaum havde lidt faaet et sligtigt Blik af Manden, men det var tilstrækkeligt til at forbiøse ham om, ved det lærgene Instint, som Jøderne er i Besiddelse af, at kunne genkende hvaranden næsten un-der enhver Omstændighed, at Sandbach's Kontorbetjent, Kompagnon, Tjener, eller hvad han nu ellers kunde være, var af samme Folk som ham selv. Saa Minutter efter blev Døren aabnet, efter at Manden sikkert havde brugt et Dusin forskellige Nøgler. Levi for næsten sammen ved den Forandring, som i Løbet af kort Tid var foregaaet med den gamle Kontorbetjent — det var han nemlig. En kort, rødbagt Paryk, der var dannet som et Taarn og endte i en Knude, gav ham et saa fremmed Udseende, at endog hans Nationalitet med Vanskelighed kunde blive genkendt. De to laa paa hinanden med mistroiske Øjne.

„Aa, en Jøde!“ spurgte til sidst Levi næsten fornær-mende.

„Jeg er ingen Jøde,“ svarede den anden tvært.

„Om,“ mumlede Rosenbaum med øjensynlig Mistro;

„tillad mig at hyle en Stund. Jeg har spadseret en lang Vej, og Dagen er varm.“

Kontorbetjenten blev uvillig til Side og viste sin Her-res besøgende ind i et uordnet Bagværelse, hvor der laa en hel Masse Tinkasser, som bar Navnet paa kendte forhen-vedede rige Personer samt en Masse med Støv belagte Dokumenter. Osville mørke Historier om knuste Hjerter og ruinerede Formuer kunde ikke disse Papirer i Sagsføreren's Pulterkammer have fortalt om det forbigangne, dersom de havde været i Stand til at aabenhæde sine Demmeligheder! Maafe Levis Ansigt udtrykte noget lignende. I hvert Fald maa Kontorbetjenten have læst noget saabant. Fra det Tjebillet hans Gæst var inden for Entreen var det fore-gaaet en Forandring med ham. Han havde modfat sig Levis Indtræden, men da Levi var inden for, syntes Kon-torbetjenten at give efter for det uundgaaelige.

„Ja, ja,“ brød han ud, idet han fulgte Reiningen af Levis Dine, „man bestulder Jøderne for Begærlighed og Graadighed. Sandheden er den, at man altid drager frem de formodede Laster, uden at nævne nogen af Jøder-nes Dyder.“

Saa snart han begyndte at tale om Jøderne, var det ligesom den gamle Mand havde kastet fra sig et gam-melt, forladt Forbud. Efterom han blev varm og irrig, udjævnedes de dybe Furer paa hans Kinder, Djnene fik en underlig Glans, og Mund'n bar Indtryk af Liv og In-teresse. Det var, som om mange Aar med alle deres Sor-ger og Betyrninger var rullet bort. Han blev ganske an-derledes — ja lig et Landflab, naar det, efter at have væ-ret skjult af Styer og Laage, atter vækkes til nyt Liv og Ynde ved Solens frostrige Straaler.

For en Stund lyttede Levi med spændt Opmærksom-hed. Havde han næret Tvivl om den gamle Mand's Na-tionalitet, vilde denne naturligvis straks være forsvundet. Men med sin instinktmasige Finsølelse trumpede han sig for at bære dette Punkt, idet den anden lagde sin Dem-melighed for Dagen. Med en Gang blev Levi overbevist. Han saa paa den gamle Mand med en blanded Følelse af Mobbhedelighed og Medlidendeb. Lidt efter lidt syntes Mandens Modstandskraft at udsømmes. Det gamle, trætte Blik samt de dybe Furer i hans Ansigt kom atter til Syne. Sagte lod han Haanden glide over sin Panbe, som om han maatte tvinge sig til at holde inde med Tanke og Grindringer, der var ved at ville bryde sig frem, og derpaa faldt han tilbage i sin Stol med et forbitvlet Udtryk i sit Ansigt. Levi forstod ham altfor godt; men idet han fulgte de bedste Fortskrifter og Eksempler paa jødiskt Ma-ner, trulde han den gamle Mand's Haand og tallede ham inderlig. Det var godt, sagde han, at Israels havde en sliq Advokat paa et saadant Sted. Han havde flaaet paa den rette Stræng, og et jøbbeligt Smil gled over den nedtrykte Mand's Ansigt. Fortrolighed syntes at være opstaaet mellem dem, og de begyndte en Samtale lig gamle Venner. Samtalen varede længere, end nogen af dem havde tænkt om.

(Fortættede).